

B i d r a g

till

SVENSKA SKALDEKONSTENS HISTORIA.

A f h a n d l i n g

som med viddberömda Philos. Facultetens

tillstånd

under inseende af

MAG. PEHR DANIEL AMADEUS ATTERBOM

Professor i Ästhetiken och Vitterheten, Ridd. af K. N. O.

En af de Aderton i Svenska Akademien,

Ledamot af åtskilliga Lärda Samfund

för

Philosophiska Graden

utgifves

af

CARL J. V. MONTELIN

Smälänning, Språklärare vid Vexjö Gymnasium.

och offentligen försvaras

på Gustavianska Lärosalen d. 10 Juni 1842.

p. v. t. e. m.

3.

UPSALA 1842.

Wahlström & Låstbom.

(af naturen) afgjordare kallelse till Poet, än till Språkforskare, Philosoph, Jurist, Historiens och Mathematicus: så är detta påstående af en art, att det, strängast taget, är obesvarligt. Dess fullständiga besvarande skulle nämligen förutsätta, att svararen ägde, först, en fullständig samling af alla Stjernhjelm's skrifter (der äfven samtliga Manuscripterna vore tryckta), och dertill, sedan, en fullständig kännedom af de bemänta kunskaps-arterna och deras dåvarande europeiska ställning. Det svar, som under denna dubbla fullständighets afbidande kan gifvas, är dock lätt att gifva. Skulle icke vara nog, att påminna, dels om det fragmentariska skick, hvori han lemnade och öfvergaf sina flesta öfriga bemödanden, dels om de stora bristfälligheter, dem utmärkta och allmänt erkända vetenskapsmän hos honom uppdagat i etymologisk, i historisk, i juridisk o. s. v. måtto? Brister, mot hvilka på långt när icke några jemnvigtiga kunna företes inom hans skaldekonst.

Å vår sida tillstå vi beredvilligt: det hände icke blott — och af ganska naturliga orsaker — hans samtidingar, äfvensom hans närmaste efterverld, att för högt uppskatta hans skaldesnille och skaldeverk; det samma har äfven händt Hammarsköld, — och af skäl, som tvifvelsutan äro mindre giltiga. Den i hans upplaga på sidd. 48—54 gifna (och sedan på flera ställen vidare utförda) karakteristiken öfver Stjernhjelm's Poesi

är något alltför entusiastisk; och äfven den mera modererade, som befinnes i hans Historiskt-Kritiska Anteckningar om Svenska Vitterheten, går ännu i ett och annat väl långt. Såsom t. ex. då der försäkras (med anledning af en monolog i balletten "Den fångne Cupido"), att Shakspeare "skulle funnit en mäktig medtäflare i Stjernhjem", om denne hade företagit sig att dikta egentliga Dramer; ehuru man, i märkelig motsägelse härtill, ett par sidor förut finner sjelfve Hammarsköld antaga: "det är troligt, att hans philologiska interesse egentligen dref honom till hans första poetiska försök". Då dervid anföres den berättelse af en Stjernhjems samtiding, Paschius, att han "eldats till sina metriska bemödanden för att dymedelst ådagalägga Svenska Språkets förvandtskap med det Grekiska och Romerska, emedan det kunde tillegna sig dessas versformer"; bifogar Hammarsköld för sin räkning, att skälet bör snarare sökas "i hans fosterländska ifver att bilda en äkta Svensk Verskonst och regelbinda språket genom en bestämd, på säkra grunder hvilande Metrik" (således ändock ingen rent poetisk bevekelsegrund!) Denna motsägelse kan blott på ett sätt häfvas: nämligen så, att Stjernhjem först i anledning af detta patriotiskt-philologiska syfte kom till upptäckt af sitt eget verkliga skalde-anlag, och dymedelst, lik Saul, som utgick att söka en åsninna och fann ett konungarike, enligt Hammarskölds föreställning var utgången att söka en svensk prosodi,

men råkade finna en svensk poesi tillika. Härom innan kort mera. Men hvad eljest den anmärkta något öfverdrifna uppskattningen angår, så framkallades den, såsom en till en början nyttig reaction, genom den vida orimligare nedsättning af Stjernhjelm's värde, hvilken, såsom sanctionerad af en Leopold, en Blom, med flera, var vid Hammarskölds uppträdande allmänt gängse. Också vore ej så mycket klandervärdt, att han för högt upplyfter Stjernhjelm; i fall han ej dervid tillika, af samma oppositions- och reactions-lust hänförd i tadel som i beröm, för djupt nedsatte Dalin. I harmen öfver dem, som i sin "goda smak" gjort Stjernhjelm till en obetydlighet mot Dalin, gjorde han nu Dalin till en obetydlighet mot Stjernhjelm. Men ingen, som är i stånd till noggrannt och fördömsfritt betraktande, bör kunna neka, att Dalin var, i förhållande till sitt tidevarf, en alldeles lika storhet, som Stjernhjelm var i förhållande till sitt. Öfverträffade den nyssnämnde i vissa egenskaper, så öfverträffade Dalin i andra; giltigheten af denna sats — naturligtvis äfven såsom omvänd — skall hvarje opartistisk jemnförelse intyga.

Vi äro inga oinskränkta vänner af medelvägar, och ej heller, så vidt oss är veterligt, derföre kända eller beskyllda; men visserligen händer ofta nog, att medelvägen är den, som bör väljas. Så äfven i frågan om Stjernhjelm's skalde-förträfflighet. Vore han en skald af första eller högsta ordningen: då skulle

hans alster uppenbara en djupare och rikare fantasi; då vore, sannolikt, antingen deras antal större, eller ock hade han gifvit sin bildningsgåfva utrymme i compositioner af än större art; då skulle ej hans Hercules (andra anmärkningar att förtiga) framte åtskilliga partier, der den gnomiska betraktelsen meddelar sig alltför naken, eller icke — såsom i de lyckligare partierna — med den episkt målande bildligheten tillräckligt sammansmält; då hade det philologiska och prosodiska experimenterandet, som onekligen (i allmänhet) är en af de Stjernhjelmiska poemernas hufvud-egenskaper, spelat en mindre starkt framstiekkande role; då skulle ock en viss lyrisk innerlighet och ton vara i dessa poemer mindre sällspord, och en frändskap med den inhemska gamla Folkvisan hade då trädt i stället för den mera lärda grund, på hvilken han, med blicken uteslutande fästad på en till den högsta konstrikhet fullmognad bildnings mönster, ansåg Svenska Vitterhetens tempel böra uppföras. Å andra sidan: vore Stjernhjelm intet annat, än en lärd versmakare af patriotism, en med viss fyndighet, eller till och med talent, utrustad philologisk och prosodisk experimentator: huru kunde då hafva inträffat, att dessa poemer ändock, åtminstone till största delen, innehålla och uttrycka så mycken verklig pöesi? huru hade han då, delad, som han var, både mellan mångfaldiga vetenskapliga intressen och mångfaldiga af Staten ålagda värf, kunnat ända till sin lefnads slut fortfara

att idka Poesi, såsom sin käraste sysselsättning? huru hade, i hans Hercules, den äkta episka tonen kunnat bibehållas äfven der, hvar den episkt objectiva sinnligheten saknas? och hans Balletter, som i sjelfva verket äro uppräningar till Operor, hvarifrån hade då de undfått sitt rörliga, sitt mångstämmiga och mångfärgade lif? eller skulle detta, i så mycken uppfinning, klang och prakt, vara framfödt endast ur — en lärd öfverläggning? Än flera sådana frågor kunde göras. Sjelfnödvändigt måste en viss philologisk och prosodisk syftning, på ett utmärkande sätt, ingå i det hela af hans skaldskap; detta synes oss, i en ställning eller under tidsförhållanden, der allt i Språk och Vitterhet var — likasom egentligen dessa sjelfva — att skapa och försöka, någonting lika naturligt, som att härigenom ofta skulle uppkomma ett skaplygne af experimentering, af åtskilligt som gjordes just för sjelfva rönets skull; och således äfven, ej sällan, ett tycke af något jägande efter påhitt i ord, böjningar och versformer, någon archaistisk pretiositet. Långt ifrån att man bör häröfver yttra missnöje, förtjenar det fastmera vår beundran, att, bland oräkneligheten af slika rön, ändock de flesta måste erkännas för lyckade. Dessutom innebär det ingalunda någonting motstridigt till hvad vi sagt om den inre verkligheten af hans poetiska kallelse, att han, måhända, kom till fullt medvetande derom först genom tanken: Hvem vet, om ej svenska folklynnet och svenska språket äro lika eguade för Skal-

dekonst, som de Grekers och Romares? och hvem vet, om ej jag kunde gifva någon vägledning dertill?

I det val af stycken, som vi här meddelat, ha vi företrädesvis utkorat sådana, hvilka dels, genom sina formers enkelhet och lättfattlighet, bära mindre, än månet annat af eljest sann förtjenst, en lärd prägel, — dels tillika med lillig åskådlighet afspegla Skaldens och det (då ännu) i sin blomning stående Christina-tidehvarfvets fröjdrika sinnesstämning. Af båda skälen voro sannolikt de ljud, som han i dessa stycken anslog, redan i hans egen tid de mest populära. — I förbigående må påminnas, att Stjernhjelm's behandling af den sapphiska versen *) visar, jemuförd med Kellgrens, Oxenstjernas och andres, huru öfverlägsen han var dem i prosodisk kunskap.

Hammar-sköld har i sin upplaga intagit två större stycken, bägge satiriska lärodikter: det ena kalladt "Tidens Seder", det andra "Bröllops-Besvär's Ihugkommelse". Det förra, tillförne otryckt, har icke förut varit Stjernhjelm tillerkändt. Det synes oss icke heller kunna honom tillerkännas, i fall man läser det under tillbörlig uppmärksamhet och jemnförelse med Stjernhjelm's verkliga arbeten. Redan den omständighet gör saken misstänkt, att det, i sådan längd, är författadt på rimmade Hexametrer. Vål förekomma äfven dylika, någon gång, hos Stjernhjelm;

*) Se Cupidos vackra sång till Dianas bild, sidd. 52—53.

men då blott i en kort bit, liksom för ro skull. Så talar Mars, i andra "cortin-öppningen" af *Parnassus Triumphans*:

"Fastaste borgar, beväpnade slott, land, städer och åker,
Folk och fä, gods, penningar, hus, och allt det jag råker,
Måste gå kull, uti eld och mull; allt måste förödas;
Allt, hvad ock lif har och anda, det måste på jordene dödas,
Hvar jag och mine gå fram. Mord, brand, rof, fängelse,
pina,
Kedjor och band, samt jemmer och gråt äro rätterna mina".

Den tredje af dessa verser framter till och med detta anbringande af rim inuti versen, hvilket sedermera, en lång tid framåt, blef så omtyckt; Runius, och hans allmänhet, voro alldeles förtjusta deri. Öfverhufvud bibehöll sig smaken för rimmade hexametrer länge, och ända nedom Dalins tid; på sådana har Wallenberg affattat den vackra hymn till Gud (efter en storm), som finnes i hans bekanta verk "Min Son på Galejan." Men det var just under sednare hälften af tidehvarfvat från Stjernhjelm till Dalin, som Hexameter-rimmandet var egentligen gängse och älskadt; och icke blott af Rimmare; ty man har, i denna form, den rättvist berömda Dedicationen till Gud af Spiegels "Guds Verk och Hvila", äfvensom en och annan rätt vacker sång af Frese. Stjernhjelm åter ansåg — ögonskeuligen — denna halft antika, halft moderna af-art för ett blott skämt, tillåtligt i smått, men ej berättigadt till vidare utsträckning. Läger man härtill det i språket, i dictionens ton, i allusioner

omisskännligt nyare, som detta stycke förråder, när det strängt betraktas vid sidan af de Stjernhjelmiska: så kunna vi ej undgå, att hålla det för ett alster af någon, som lefvat ungefär i Freses tid, eller i tiden af Dalins första ungdom, och som lyckligt nog försökt sig i ett manér, der, om det än hade numera blifvit ett slags *commune bonum*, dock månget af de ursprungliga Stjernhjelmiska dragen var bibehållet. — Detta stycke blef med Stjernhjelmns namn, men utan någon rubrik, funnet af Hammarsköld i den å Linköpings Gymnasii-Biliothek förvarade Rolandska Handskrift-samlingen. I kraft af nyss andragna skäl, anse vi blotta namnet, under sådana omständigheter, ingenting vidare bevisa, än en afskrifvarens — eller ägarens — förmodan; troligen på något löst rykte grundad.

Långt mera Stjernhjelmiskt, både i form och i lynne, är det sednare: hvilket, likaledes, före Hammarskölds upplaga fanns endast otryckt. Genom sätet af sin afslutning, tillkännagifver det sig hafva varit ett Bröllops-qvåde. Det skildrar, än komiskt, än tragiskt, men i det hela med den förra tonens öfvervigt, de mångfaldiga besvärligheter och bryderier, hvilka dels föregå, dels efterfölja hvarje giftermålsförbund; dock så, att sakens ljusa sida tillsist göres gällande. Också har det, alltifrån äldre tider, varit skattadt för ett verk af Stjernhjelm; såsom sådant af hans biographer angifvet, och är under hans namn i

Palmsköldska Samlingen infördt. Det enda, som här kunde väcka någon betänklighet, vore att den Stjernhjelmska dictionen, som i hans öfriga, af honom sjelf erkända skaldedikter vanligtvis har en viss prydlighet och sorgfällig, ganska ofta till konstighet (stundom till konstleri) drifven utarbetning, här möter oss i en husmansdrägt, stundom till och med alltför ledig; man tycker sig märka, att han diktat, och för sina förtrognaste uppläst, detta Epithalamium — i natträck. Det är, mellertid, om än i åtskilliga målningar nog litet delicat, och i sitt hela, tilläfvventyrs, en smula för långsträckt, likväl Stjernhjelms allsicke ovärdigt. Begynnelsen, en behaglig tafla öfver den svenska ung-sommaren, må här få en plats.

”Phoebus, han har sin vagn, med de guldglimmande piggar
 Samt eldsprutande, svårt regerliga, drakota fåglar,
 Vändt; med tygeln i krok, från Barbrer och torkade Blåmän,
 Mot de mätliga land, och sist till Nordiska näset;
 Och far nu så märkliga fort, uppvärmer och aftar,
 Med sitt ljusliga ljus samt allting skådande strålar,
 Hyad på jordene finns, uti lundarne, luften och hafvet.
 Flora bepryder igen med rosor och artiga blommor:
 Nu man ser narcisserna små samt späda violer
 Bryta sig upp bland snön, mot den lifgifvande solen;
 Primula Veris är här; tulipaner af hundrade färgor.
 Trädgårdsmästaren har nu ställt sina snören i vinklar,
 Mäter, i rutor och artiga kast, labyrinth och kringgång.
 Nu man ser, uti ljusligt ljus, den svarte fasanen;
 Tereus ock, vid djupa moras, höres klagande qvittra.
 Nu befinnes igen Philomela, den sorgsna, vid älfven,
 Och talar om sin nöd med stapplande, qvidande tunga.
 Nu tillika man ser, vid böljorna, uti det tysta,
 Flyga och svinga sig om, den fast mångtaliga Progne,

Med sin vanliga konst, högt upp, sitt näste befästa.
 Nu man ser skogsdufvorna blå, Semiramidis ammor,
 Stararne flyga i flock, bofinken, sparfvar och änder,
 Näktergalarna små, steglitsor, häm, lingar, amstar,
 Sjunga och qvittra med art uti mång' tusende stämmor.
 Nu hörs ljudande klang af rördrom uti morasen;
 Storkarne komma nu fram; långnäbbota, kacklande vildgäss;
 Nu synas ock igen Palamedis vakande tranor
 Para sig hop. Så ock alla de djur, som vistas i skogen:
 Hjortar och hind, samt elgar och rå, snällfotade harar,
 Springa med storan lust uti de gröknoppade lundar.
 Hvar tager sin til sig: och vilja nu börja sig alstra.
 Hvad Neptunus han har uti de kringlöpande strömmar,
 Hvad uti sjöar och haf finns, hvad uti älfvena spelar,
 I den ljufliga sol så väl som den ljufliga skugga,
 Allt, hvad beherrsкас utaf den blå-sjötvingande Thetis,
 Rörs i sitt innersta lif till lust, upptändes af älskog.
 Summan är det: allting bestrider den lille Cupido.
 Men ej djuren allen, utan också djurenas herre,
 Menniskan, gör han ock nu till lust fastmera benägen.
 Så den rike, som har med guld uppfyllda schatuller,
 Gånger i dans hos de guldglänsande, dyra Madamer,
 Fri för korg och sorg; ty gullet kufvar allt under.
 Ja, den fattige smyger ock in, — dock sällan hos höga, —
 Men sin like han söker igen, och sig fröjdar i löndom.
 Frisker och ung går med uti dans, när strängarna klinga;
 Gammal och grå, som sitter i vrå, ler, lurar och tiger,
 När han minst vet utaf, står pilten med gyldene vingar,
 Läggande an, med list uppvärmande kallaste gubben.
 Salomon i sin konst, fast högre än Konungar alla,
 Var utaf kärlek full, hade tusende hustrur och frillor.
 Var icke Phoebus lärd på spel, på verser och örter?
 Blef dock tänder i eld till den högfärdiga Daphne!
 Paris för Helena brann, och Achis för skön Galathea.
 Ville ej ock den enögde best, *Polyphemus in antro*,
 Gerna deran? kröp ut, och låg uppå backen i solen?
 Stundom med sång och dikt han ville Jungfruna blidka,
 Stundom med skryt och skrapp, som mången det ännu för
 sed har;

Var han än stor och lång, honom tvingade lille Cupido.
 Gammal och ung, rik, fattig, skön, lekt, lärder och olärd,
 Stark och svag, hög, låg, allting som finnes i världen,
 Tyr sig ihop; magnet och stål, raf, stickor och halmstrå:
 Att man görligen ser, huru Gud den ädla Naturen
 Underlig' har beredt, beprydt och med kärleken itändt".

Och härmed taga vi, för denna gång, afsked från den ärevördige Stjernhjelms sedan vi funnit honom äfven deruti botten-svensk, att han med brinnande ifver började mycket, hvilket han ej ägde ihärdighet att fullborda. Jemväl hos honom yppar sig alltså den besynnerliga motsats, hvilken i vår Nord är inom ett och samma individuum så vanlig: motsatsen mellan ett verkligt snilles eld, och en med lättsinne blandad tröghet eller maklighet. Det oakadt, är han och förblifver en man, hvars förtjenster skola, såsom hans lärjunge Columbus (i sitt loftal) sagt, qvarlefva i fäderneslandets minne "så länge solen bestrålar verdens dagar, så länge månen upplyser jordens nätter och stjernor tindra på himmelen"; en man, om hvilken med rätta träffas antecknadt, att han föddes *) under det "solen uppgick i östern samt constellationerna Hercules och Lyran dominerade horisonten."

Af de nästföljande Svenska Vitterhets-idkarne voro många, som närmast anslöto sig till honom, eller utgjorde (så till sägandes) hans skola. Men i allmän-

*) Den 7 Augusti 1598, kl. 4, 18 min. f. m. Födelseortem var byn Svartskär, i Vika Socken och Dalarne.

het måste om dem erkännas, att den likhet med sitt mönster, hvilken de (mer eller mindre) uppnådde, var mera en viljans och manerets, än en förmågans fortsättning. Detta gäller äfven om de förnämsta hithörsande. Så var visserligen den nyssnämnde COLUMBUS begåfvad med större kärlek för poesi och mera smak dervid, än poetisk skaparkraft; änskönt väl Hammar-skölds omdöme öfver honom torde i någon mån böra mildras. Åtminstone, när han innesluter äfven Columbi "Psalmer" i den om hans qväden allmänneligen fällda dom, att de "icke förråda de idealiska åsigter af verlden eller den oemotståndligt inbrytande och hänförande känsla, eller den till intagande, bildligt lefvande gestalt mäktigt skapande fantasi, som utgöra den äkta skaldens särskiljande egenskaper": så veta vi ej, hvad vi dervid skola tänka, när vi påminna oss den i sin hjertliga enfald så outsägligt ljufva aftonpsalm, som börjar med dessa stropher:

"Nu hafver denna dag,
Allt efter Guds behag,
Sin ända äfven nått;
Och natten, sömnens vän,
Har nu för oss igen
I ljusets rum uppstått.

O, store Herre Gud,
Hvars röst och stränga bud
Allt lyda måste här!
Du skapte dag och natt:
När dagen gör mig matt,
Ger natten hvila kär*).

*) Läsarten i denna rad är Columbi ursprungliga.

O Gud! mig ej försmå,
 Låt mig Din nåde få:
 Ty jag är svag och trött,
 Men mörksens makt är stor:
 Dock Du, i höjden bor,
 Gör att jag sofver sött.

Min' ögon slutas till:
 Din engel, blid och mild,
 Förordna Du åstad;
 Att hålla trogen vård
 Och stänga fastan gård
 Omkring min hvilostad."

En "mäktigt skapande fantasi" är, tvifvelsutän, icke häri: men en skapande är der dock; ännu mer en "hänförande känsla"; och äfven en "idealisk åsigt af verlden", så vida en sann och fullhaltig religiositet ej kan annat, än skåda verlden ur en (i verklig mening) idealisk synpunkt. — På ungefär lika afstånd från Stjernhjelms befinna sig de, hvilka föröfrigt bland dem, som kunna räknas till Stjernhjelmska skolan, intaga främsta rummen. Dessa äro: den redan med stark fransysk tillsats hofverande LINDSKÖLD, hvars Ballett "Den store Genius" visserligen erinrar om Stjernhjelms, men nästan blott genom manerets öfverdrift; den correctare och täckare pastoral-qvädaren LAGERLÖF *), som diktat den på sin tid ryktbara, och i flera decennier (ända till Fru Nordenflychts dagar) allmänt förtjusande visan

*) Större såsom latinsk poet; och såsom latinsk talare en bland det Nyare Europas yppersta.

”Ifrån den dag jag Elisandra

Den första gång med mina ögon såg” m. m.

ändtligen den såsom Psalm-sångare rättvist prisade SPEGEL, som i vår äldre vitterhets häfder skulle förtjena en hufvudplats, i fall hans digra och öfvermåttan långsläpiga arbete om ”Guds Verk och Hvila” bättre svarade mot sitt företal och den Hymn till Gud, hvarmed det begynnes. Företalet vittnar nämligen om ett brinnande nit för Poesien och en stor vitter beläsenhet; och Hymnen är i hvarje afseende sannt poetisk. Men tyvärr! icke blott det öfriga är nästan endast en fri öfversättning efter Arreboe’s danska *Hexaëmeron*, som åter är en dylik öfversättning efter *la Sainte Sepmaine* af Du Bartas, hvars verk åter sjelft är en dylik efter ett *Hexaëmeron* af Greken Pisides; — dermed vore föga förloradt; — utan äfven den nyssnämnda dråpliga hymnen är, till sin uppfinning och upprämnning, Arreboe’s. Hvarvid likväl ej heller får förgätas, att Spegels bearbetning deraf är en fullständig och fulländande omarbetning, oändligt mera poetisk, än det danska utkastet. Bland de versmakare, som i den tiden ägde frejdadt namn och ej voro utan skalde-anlag, skulle dessutom LUCIDOR kunna snarare räknas till den Stjernhjelmiska skolans män, än till någon annans. I det hela gick han dock, vild, rå: och vårdslös som han var, sin egen väg — och denna var icke den bästa. Kanske var i honom ett slags embryo till Bellman; men — ”*quantum distat ab illo!*”

Deremot beträdde redan LEYONCRONA, ehuru till en början fostrad genom studium af Stjernhjelm's skrifter, en afvikande bana; hvilken andra, ännu afgjordare, till sin utkorade. Så författaren till den erotiska Sonett-cykeln "Venerid", ROSENHANE; så Kunga-Skallden, den till DAHLSTJERNA adlade EURELIUS; jemte, i deras spår, några flere af mindre betydenhet. Italiens vitterhet var, under detta tidehvarf, i Sverige långt allmännare känd och älskad, än någonsin sedermera. Första egentliga väckelsen dertill synes hafva utgått från Drottning Christina och hennes närmaste umgängskrets. De sistnämnde vitterhets-idkarne sökte upplyfta den unga svenska skaldekonstens lärospån till en större sinnrikhet, klangrikhet och färgrikhet, genom att bilda smak, språk, vers efter italienska mönster. Men de gjorde det, mestadels, på ett vis, hvarigenom de pålade sig nya fjettrar, utan att frigöra sig från de gamla. En hufvudorsak till detta missöde låg i det mindre goda urvalet af mönstren. Den skimrande och klingande, men med allsköns flärd bekajade Marino, och näst intill honom den visserligen smakfulle, men utstuderadt sirlige Guarini, voro för dem det högsta af all skaldekonst. Tyskarne Hoffmannswaldau och Lohenstein hade åt detta håll rigtat deras förkärlek.

DAHLSTJERNAS "Kunga-Skald" är ett i anläggningen storartadt Minnesqväde öfver Karl XI. Genom denna heroiskt-elegiska dikt införde han i Svenskan den romantiska konst-hjeltediktens versform, den åttaradiga

Stanzen, liksom Stjernhjelm hade infört den antikas eller Hexametern; och han ägde onekligen större skalde-anlag, än någon af detta tidevarfs poeter utom Stjernhjelm. Men han blef — Sveriges Lohenstein. Vål var han förmycket svensk, att hit öfverbringa den vekliga lystenhet och äckliga osedlighet, hvaraf Marino och de schlesiska efterföljarne öfverflöda; men deras öfriga olater ansåg han, villad af deras bländsken, för lika många skönheter, och det var ej utan, att deras sötsliskighet föga mindre lockade honom, än deras svulst. Då härtill kommo de bryderier och hvarjehanda spratt, som gjordes honom af ett ännu half-barbariskt språk: så begriper man lätt, hvarför han i allmänhet så ofta råkar sjelf parodiera sig, och hvarför i hans stanzer, efter en oftast vacker, stundom till och med sublim början, denna parodi synnerligen tillvägabringas genom en kullerbytta, hvori han störtas af svårigheten att hitta rim åt femte eller sjette raden. — Han har ock öfversatt Guarinis *Pastor Fido*. Det kan ej nekas, att denne "Trogne Herde" tager sig nog förunderligt ut i sin svenska beklädnad. — Från någon ursprunglig böjelse till öfverdrift och tillkonstling kan Dahlstjerna näppligen frikännas. Detta förråder hans i helt annan ton och styl qvädna sång öfver sin unga Hjeltekonungs första segerbragd ("Götha Kämpe-Visa om Konungen och Herr Peder"). Denna visa, öfverkommen bland en mängd andra "tryckta i år", var en af min barndoms tidigaste vittra njutningar; och den